

seguer, V *seguer*

Sarset, sarseta Ja s'han estudiat aquests noms d'ocell en *CERCETA*: «La pessa de les *sarçetes*, 4 drs » en una reva ross de 1351 (també 1398 i 1407, *InuLC*) Sento *sarset* com a nom d'un ocell a Gandia, semblant a la *fòtxa* (1962). «D'ànecs salvatges --- n'hi ha que 's llensen a les aigües amb una rapidesa que astora' ni temps us donen d'encantar el fusell, els *salsets*, sobre-tot, cauen com pedres entorn de vosaltres», PBertrana (*Proses Bàrbares*, 201).

Sàrsia, V. xarxa Sarsir, V. sargir Sarsuc (Bonansa) deu ser alteració de l'antic *sarcit* 'sargit' per adaptació als sinònims: a la -c d'*embolic* i a la u d'*embull* *Sarsuela, V. sarsa Sàrsola, -sula, V. sàssola Sart, V sard i sarg Sàrtia, V xarxa Sartor, sartorella, sartoressa, sartoria, sartre, V. sastre*

SARUMBALLES, 'trossets de llenya' tort (BDC 20 III, 109), alteració de *BORUMBALLES* per influència de *sarandegar* (cast. *zarandajas* i *zarandear*, ZARANDA, DCEC 1 ací *SARANDA*) En *sarumballes* 'esporguims, buscallats' (*CostManc* 1, 149, § 641) s'hi complica *embull* 'amuntegament confús' (que començà sig. 25 nificant 'budellam', 'entortolligament de budells')

+*Sarambèques* recullo en diversos parlars occid a Sarroca de Lleida (1935) en el sentit de les 'càpsules o fruitetes que fan els alls de bruixa', planta silvestre semblant a la *cebollassa* però amb moltes tiges: hi ha 30 doncs també la idea de les *sarumballes* i *sarumbulles*, i la terminació deu ser deguda a un **cebolleca* o **beca* derivat de *ceb(oll)a* per assimilació a *trabec*; altrament, a la Palma d'Ebre el mot designa unes boletes petites amb què els xiquets juguen fent-les córrer per terra, i topar les unes amb les altres (1935), ço que indica la possibilitat que també s'hi hagin complicat *bolla* 'bola' o *SARDABOLL* (*CERFULL*) Possiblement encara va lligat amb aquest grup el val *sambarot* «guisado de pimienta, tomate y cebolla» (Escrig 1851), 40 si bé aquest essencialment serà *samfaina* × *pebrrot* (Escrig-Llombart) = *pebrot*

Sarvandegar, V. sarabanda Sarvatxo, V. llangardaix Sarxidura, sarzil, sarzir, -zit, V. sargir 45

SAS, cat. occid, 'planell allargat, a manera de terrassa no àrida ni fèrtil, sovint amb conreus magres o coberta de matoll, i de color grisenc', arag *saso*, que suposen una base *SASSO*- d'origen pre-romà, probablement paral·lel al de l'oc ant *sais, saissa* 'gris', i el parlarès *seix* 'sas'; així mateix cat. *seixa, xeixa*, 'blat candial', i cat *saxell, xixella*, 'espècie de tudó grisenc': tots plegats deuen venir de variants del nom indoeuropeu *SAS(1)0-* de diversos cereals d'aquell color □ 50 1ª doc · 989

Ers podem estar de reproduir ací bona part de l'estudi que vaig dedicar a aquest mot l'any 1959, en una miscel·lània a honor de MzP1., puix que s'ha reproduït en *E T C* II, 175-193. En català el mot s'usa 60

o s'ha usat en una llarga faixa ponentina de la llengua, que va des de l'Alta Ribagorça fins a la Plana de Castelló.

Encara era usual a Jaume I, la *Cròn* del qual està escrita amb un lèxic molt tenyit de termes de Ribag. i les comarques totes que confinen amb Aragó: «Faeren-nos bé 5 o 6 allimares per la costa enjós --- e quan Nós fom endret d'aquella serra de Morvedre, començaren-les de fer per totes les torres de València E Nós anam pel *ssas* de sus; e, pus érem sentits, anam tant com podíem --- e passam sobre Paterna, e sobre Manizes, a un guau que un adalil sabia --- e anam-nos-en jaure a la torra d'Espioca» (cap. 1, § 187, Casac IV, 103f., segons el ms. C; el ms. R que Ag segueix, p 233, en lloc d'això porta *pels secans de sus*, car el mot no era generalment conegut, i el substituï per un equivalent aproximat): es tracta, doncs, del sector O de les terres valencianes, format per terres altes i secanes, en contrast amb l'Horta (possiblement entenen-hi en part els turons de cap a Xilet, Picaio i Calderona)

Com a apel·latiu encara viu figura bastant en docs de la Plana de Castelló, en el S XIII, i en tot el següent fins a la fi, i encara en el xv; avui ja a penes hi resta més que com a nom propi del Castelló Vell del *Sas*, antiga ciutadella que dominava Castelló pel Nord, i fou la base de la futura capital Li donen un valor quasi igual al de 'terra alta de secà'. Comunico ací la valuosa documentació inèdita que em forní el mestre Sánchez Gozalbo, el 1961, provinent dels *Llibres de Vàlues* i d'escriptures privades. És típic, p. ex , aquest passatge d'una donació de 1290: «trociom terre --- ad plantandum et ad faciendum vineam --- in *sasso* termino Castellionis --- confrontatur --- cum antuxano ville Castellionis, et cum via qua itur ad Alcalatén». 35 Després apareix bastant la grafia ultracorregida *sars*, sense valor etimològic; en un doc. de 1398, surten moltes vegades totes dues: vint-i-tres cops *sas* i quatre *sars*

Sovint es tracta de terres de vinya: en aquest mateix doc. 12 vegades és vinya, 11 és «botjar» i un cop es tracta d'oliveres. Sol anar precisat amb la mida. En un de 1371-2 es tracta també 8 vegades de vinya: «una jovacla de vinya e l *sars*» (3 cops), un «quartó id. id.» (2 cops), «una vinya --- 10 fanecades e l *sars*», «3 fanecades e l *sars*», «un quartó de *sars*», «un quartó e mig de *sars*», «un tros de botgar e l *sars*», «4 ffanecades de *sars* al riu sech». Moltes, doncs, són en una direcció ben diferent del «Castelló del *Sas*»: «un quartó de mallol al *sars* --- item 7 fanecades de terra al *sars*, camí d'Almaçora», «jovada de botjar --- en lo *sars* --- affronta ab lo camí de Almaçora» 1398, «un quartó de terra botgar al *sars* --- camí de Vila-real» 1371-2. S'oposa a l'horta: «25 sous cenals entre *sars* e ort»; i amb tot i que tan sovint s'hi trobin les vinyes, tampoc no són conceptes idèntics: «un quartó entre vinya e mallol et *sars*», «un quartó de *sas* a la marrada del riu» 1371-2. En vaig copiar molts d'altres, en les vàlues d'aquesta data, que ja no valdrà la pena d'extractar més.

També es nota que sovint es troben tocant amb un